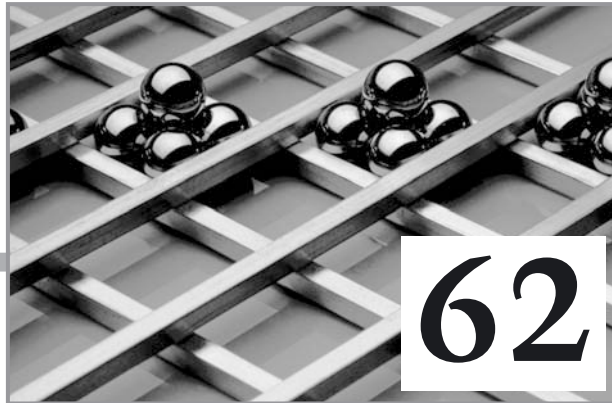

ZESZYTY BRE Bank-CASE

W a r s z a w a 2 0 0 2

ROLA INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH W GOSPODARCE

BRE BANK SA

**Centrum Analiz
Społeczno-Ekonomicznych**

Publikacja jest kontynuacją serii wydawniczej Zeszyty PBR-CASE

CASE-Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Naukowa
00 – 944 Warszawa, ul. Sienkiewicza 12

BRE Bank SA
00 – 950 Warszawa, ul. Senatorska 18

Copyright by: CASE-Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Naukowa i BRE Bank SA

Redakcja Zeszytów

Redakcja naukowa
Ewa Balcerowicz
Sekretarz Zeszytów
Krystyna Olechowska

Autorzy
Małgorzata Jakubiak
Marzenna A. Weresa
Krzysztof Rybiński

Opracowanie graficzne
Agnieszka Bury

DTP
SK Studio

ISSN 1233-121X

Wydawca
CASE-Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Naukowa, 00 - 944 Warszawa, ul. Sienkiewicza 12
Nakładca
BRE Bank SA, 00-950 Warszawa, ul. Senatorska 18

Oddano do druku w październiku 2002 r. Nakład 600 egz.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
Marzenna A. Weresa – SKUTKI INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH DLA GOSPODARKI KRAJU PRZYJMUJĄCEGO – DOŚWIADCZENIA POLSKI	7
1. Wprowadzenie	7
2. Inwestycje zagraniczne a rozwój gospodarki kraju przyjmującego – wybrane aspekty teoretyczne	7
3. Zaangażowanie kapitału zagranicznego w Polsce w latach 1990–2001	12
4. Rola inwestycji bezpośrednich w polskiej gospodarce	14
5. Inwestycje portfelowe w gospodarce kraju przyjmującego	23
6. Podsumowanie	26
Załącznik	28
Bibliografia	40
Przypisy	41
Małgorzata Jakubiak – TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI DO POLSKI. ROLA BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH I WYMIANY HANDLOWEJ	43
1. Wstęp	43
2. Kanały transmisji technologii	43
3. Zasoby B+R w Polsce i w krajach będących technologicznymi liderami	44
4. Produktywność krajowego przemysłu	47
5. Wyniki szacunków ekonometrycznych	48
6. Wnioski	50
Bibliografia	50
Przypisy	50
Krzysztof Rybiński – WIELKOŚĆ I ROLA ZAGRANICZNEGO KAPITAŁU KRÓTKOTERMINOWEGO	51
Załącznik. Wielkość i rola zagranicznego kapitału krótkoterminowego	54
Krystyna Olechowska – ROLA INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH W GOSPODARCE – OMÓWIENIE DYSKUSJI	59

LISTA UCZESTNIKÓW SEMINARIUM

Małgorzata Antczak	Fundacja CASE	Remigiusz Nawrat	Narodowy Bank Polski
Iwona Antowska-Bartosiewicz	Bank Handlowy	Henryk Okrzeja	BRE Bank SA
Ewa Balcerowicz	Fundacja CASE	Krystyna Olechowska	Fundacja CASE
Henryk Bąk	KPRM	Łukasz Olkowicz	Gazeta Bankowa
Rafał Benecki	BIG BG	Julian Pańków	
Joanna Billewicz-Fotowic	Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych	Leszek Pawłowicz	Gdańska Akademia Bankowa
Bogumił Bińczak	K&K Consultants	Piotr Perlański	Deutsche Bank Polska SA
Barbara Błaszczuk	Fundacja CASE	Adam Perz	WNE UW
Krzysztof Błędowski		Piotr Poruziński	3M POLAND
Jakub Borowski	Narodowy Bank Polski	Jerzy Pruski	Rada Polityki Pieniężnej NBP
Andrzej Bury	CeDeWu	Elżbieta Pustoła	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych
Wojciech Buszyński	Instytut Koniunktur i Cen	Andrzej Pyszkowski	PARR
Janusz Chojna	Instytut Koniunktur i Cen	Artur Radziwiłł	Fundacja CASE
Jacek Cukrowski	Fundacja CASE	Wojciech Rogowski	Narodowy Bank Bolski
Małgorzata Dobrzyńska	AmerBank SA	Marek Rozkrut	Narodowy Bank Polski
Mirosław Dusza	Narodowy Bank Polski	Wiesław Rozłucki	Giełda Papierów Wartościowych
Maciej Duszczyk	UKIE	Krzysztof Rybiński	BPH PBK SA
Michał Dwurzyński	Kredyt Bank SA	Ewa Sadowska-Cieślak	Narodowy Bank Polski
Jan Grabowski	Instytut Koniunktur i Cen	Andrzej Stawiński	Narodowy Bank Polski
Adrian Grycuk	PAIZ	Jan K. Solarz	Narodowy Bank Polski
Dariusz Jacak	Kredyt Bank SA	Małgorzata Sosnowska	AmerBank SA
Magdalena Jakubiak	Fundacja CASE	Piotr Sota	Ministerstwo Finansów
Janusz Jankowiak	BRE Bank	Stanisław Sudak	Rządowe Centrum Studiów Strategicznych
Ewa Kinast	MSZ	Grzegorz Szulc	Prawo i Gospodarka
Maciej Krzak	Bank Handlowy w Warszawie SA	Kazimierz Ślubowski	BCC
Marcin Kwasowski	UKIE	Andrzej Śniecikowski	IBD Zmiany SA
Krzysztof Lis	Centrum Prywatyzacji BIF	Piotr Ważniewski	Instytut Koniunktur i Cen
Agnieszka Łukasiewicz	PAIZ	Marzenna A. Weresa	SGH SA
Grzegorz Maliszewski	BIG BG	Grażyna Wojciechowicz	Fundacja CASE
Aurel Marascu	Ambasada Rumuni	Jacek Wojciechowicz	Bank Światowy w Polsce
Simona Marascu	Ambasada Rumuni	Radostaw Wolniak	WNE UW
Krzysztof Markowski	PKO BP SA	Richard Woodward	Fundacja CASE
Jarosław Maroń	Fundacja CASE	Przemysław Woźniak	Fundacja CASE
Anna Marzec	SGH		

WPROWADZENIE

Zeszyty BRE-CASE nr 62 zawierają trzy obszernie teksty przygotowane na seminarium, którego tematem były inwestycje zagraniczne. Zorganizowane przez Fundację CASE i BRE Bank SA, w ramach stałego cyklu spotkań panelowych, seminarium odbyło się w Warszawie na początku października 2002 roku.

Autorzy prezentowanych niżej opracowań: Marzenna Anna Weresa, pracownik Instytutu Gospodarki Światowej Szkoły Głównej Handlowej, Małgorzata Jakubiak, ekspert Fundacji CASE oraz Krzysztof Rybiński, główny ekonomista BPH PBK SA próbują określić rolę inwestycji zagranicznych w gospodarce.

Międzynarodowe przepływy kapitału wywołują skutki zarówno dla krajów dostarczających i przyjmujących kapitał, jak i całej gospodarki światowej. Celem opracowania M. A. Weresy była ocena jednego z aspektów tego problemu, a mianowicie, próba odpowiedzi na pytanie: jakie znaczenie dla polskiej gospodarki ma otwarcie dla napływu inwestycji zagranicznych, które dokonano się w efekcie transformacji gospodarczej i związanej z tym liberalizacji przepisów regulujących powiązania ekonomiczne z zagranicą. Autorka objęła analizą dwie formy inwestycji zagranicznych: inwestycje bezpośrednie i portfelowe w latach 1990 –2001. Empiryczną część opracowania, opisującą doświadczenia Polski na tle innych krajów poprzedza część teoretyczna, pokazująca jakie mogą być potencjalne skutki (zarówno pozytywne, jak i negatywne) napływu inwestycji zagranicznych dla gospodarki kraju przyjmującego kapitał. Następnie M. A. Weresa ocenia czy i w jakim zakresie efekty te wystąpiły w polskiej gospodarce.

Tematem opracowania M. Jakubiak jest rola bezpośrednich inwestycji zagranicznych i wymiany handlowej w transferze innowacji do Polski oraz wpływ innowacji na produktywność krajowego przemysłu przetwórczego. Do weryfikacji tego wpływu został wykorzystany prosty model mający swoje źródło w funkcji produkcji, biorący pod uwagę działalność firm zagranicznych oraz wymianę dóbr pośrednich. Autorka dokonała również oceny wielkości importowanego, tworzonoego przez inwestorów zagranicznych oraz firmy krajowe zasobu wiedzy związanej z nowymi technologiami.

Wielkość i rolę zagranicznego kapitału krótkoterminowego omawia K. Rybiński. Autor zwraca uwagę, że dotychczas wszystkie problemy finansowe kraju były wykorzystywane przez zagranicę do wchodzenia na polski rynek. Inwestorzy zagraniczni nauczyli się, że na problemach się zarabia i to dużo np. ci, którzy kupili obligacje po rezygnacji M. Belki płacili za jedną 100, teraz kosztuje ona 107. Prawdopodobnie więc w przyszłym roku, twierdzi K. Rybiński, minister finansów będzie mógł sprzedać tyle obligacji, ile będzie chciał, zwłaszcza, jeśli referendum w Irlandii będzie dla nas korzystne i uda się zamknąć negocjacje z Unią. Oczywiście, sytuacja taka nie będzie trwać nieskończenie. Wydaje się, że wchodzimy w dosyć niebezpieczny okres. Z szacunków K. Rybińskiego wynika, że w 2003 r. deficyt sektora finansów publicznych wyniesie około 6,5% w porównaniu z 5,5% w roku bieżącym, a więc mimo przyspieszenia wzrostu gospodarczego – deficyt nie spada. W przyszłym roku na pewno nie będzie cię-

cia w budżecie sztywnych wydatków, bo rok później są wybory parlamentarne. W 2004 r. zacznie rosnąć inflacja i deficyt obrotów bieżących, fundamenty gospodarcze zaczną się więc istotnie pogarszać. W optymistycznym scenariuszu rynek po prostu „przymknie oko” na kolejny, bo czwarty rok, deficytu rzędu 5 – 6 % PKB, bo jesteśmy krajem, który wchodzi do Unii i obiecano nam, że wejdziemy do UGiW w 2007 r. Scenariusz pesymistyczny jest zgoła odmienny.

Prezentowane w Zeszycie teksty są rozszerzonymi wersjami wystąpień wygłoszonych na październikowym seminarium. Zostały przygotowane specjalnie na potrzeby seminarium i niniejszej publikacji, za co ich Autorom organizatorzy składają serdeczne podziękowanie.